

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ กนกรัตน์ ธีรอร์ท อัมพวา สมุทรสงคราม
๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘

โดย

วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ กนกรัตน์ รีสอร์ท อัมพวา สมุทรสงคราม ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

เมื่อวันพุธ ที่ ๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ และคณะวิทยากรของมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา ได้รับเชิญจากคุณสัมพันธ์ และคุณนรวรัตน์ พงษ์พรรณากุล เจ้าของกนกรัตน์ รีสอร์ท เพื่อไปสนทนาธรรม ณ กนกรัตน์ รีสอร์ท อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ระหว่างเวลา ๑๐.๐๐ - ๑๕.๐๐ น.

การไปสนทนาธรรมของท่านอาจารย์
สุจินต์ บริหารวนเขตต์และคณะวิทยากร ที่
กนกกรณ์รีสอร์ท ครั้งนี้เป็นครั้งที่ ๒ ครั้งแรก
เมื่อวันที่ ๑๒-๑๓ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๘

ในอันดับต่อไป ขออนุญาตนำภาพ
และความการสนทนาธรรมในวันนั้น ซึ่งท่าน
อาจารย์ได้กล่าวถึงความหมายของคำว่า
"ธรรมะ" และการศึกษาธรรมะ โดยละเอียด
แม้ว่าจะเป็นคำที่ทุกคนได้ยินบ่อย ๆ ก็ตาม
แต่เพราะความละเอียดลึกซึ้งของคำนี้ ไม่ว่า
จะฟังท่านอาจารย์บรรยายบ่อยครั้งสักแค่ไหน

การได้ฟังอีก และฟังอีก ก็เหมือนเป็นการเริ่มเข้าใจใหม่ในทุก ๆ ครั้งที่ได้ฟัง จึงขอ
ความการสนทนาดังกล่าวมาให้ทุก ๆ ท่านได้พิจารณาอีกและพิจารณาอีก แล้ว ๆ เล่า ๆ
แต่มีความซาบซึ้งใจทุกครั้งที่ได้ฟังและพิจารณาเช่นเคย ดังนี้ครับ

ท่านอาจารย์ :

ก่อนคำว่า "ธรรมะ" ก็คือคำว่า พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อได้ยินคำนี้ ปีติต้องเกิด ที่ได้มีโอกาสได้ยินคำนี้ เพราะว่า นานแสนนาน นับไม่ได้เลย กว่าจะมีผู้ที่บำเพ็ญบารมี จนกระทั่งสามารถที่จะรู้ความจริง เพื่อคนอื่นด้วย ไม่ใช่แต่เพียงเพื่อพระองค์เท่านั้น

เพราะฉะนั้น การที่จะมีโอกาสได้ฟังพระธรรม ย่อมทำให้ "เริ่ม" รู้จักพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเพียงคำนี้ ไม่สามารถที่จะเข้าถึงพระคุณ ที่ทรงประกอบด้วย พระปัญญาคุณ พระบริสุทธิคุณ และพระมหากรุณาคุณ จนกว่าจะได้ฟังแต่ละคำ ด้วยความเคารพอย่างยิ่ง ในการที่เราเป็นใคร? ไม่เคยรู้อะไรมานานแสนนาน แล้วมีโอกาสที่จะได้ฟัง ได้ยิน ชื่อนี้ "พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า"

เพราะฉะนั้น ก็เป็นผู้ที่ ตั้งใจฟัง ด้วยความเคารพ "เพื่อเข้าใจ" เพราะเหตุว่า พระธรรมทั้งหมด ไม่ใช่เพื่อลาภ ยศ สักการะ แต่ว่า เพื่อหวังที่จะให้คนที่ ไม่เคยมีความเห็นถูกต้องตามความเป็นจริง ของสิ่งที่มี ตั้งแต่เกิดจนตาย เรียกว่า เกิดมาด้วยความไม่รู้ แล้วก็จากไปด้วยความไม่รู้ จนกว่าจะได้ฟังแต่ละคำ ที่พระผู้มีพระภาคฯ ทรงแสดง...

...เพราะฉะนั้น พระธรรม เป็นสิ่งที่ลึกซึ้งอย่างยิ่ง เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ซึ่งเพียงกล่าวอย่างนี้ แล้วไม่เข้าใจว่า พระธรรมที่พระผู้มีพระภาคฯ ตรัสและทรงแสดง เรื่องอะไร? ยังไม่สามารถที่จะเข้าถึงพระคุณได้ จนกว่าจะได้ ฟัง "แต่ละคำ" ไม่ประมาณในแต่ละคำเลย และขณะที่ได้ ฟัง ก็จะต้องรู้ความห่างไกลกันมาก ของปัญญาของผู้ที่ เริ่มที่จะได้ฟังพระธรรม กับผู้ที่ได้บำเพ็ญบารมีนานมาก สี่อสงไขยแสนกัป หรือ แปดอสงไขยแสนกัป หรือ สิบหก อสงไขยแสนกัป เพื่อที่จะแสดงธรรมะ แต่ละคำ ให้คนที่ ไม่เคยเข้าใจสิ่งที่มีจริง ๆ เลย ได้เริ่มเข้าใจถูกจนกว่า ปัญญาจะเริ่มค่อย ๆ เข้าใจขึ้น ทีละเล็ก ทีละน้อย เพราะ ต้องนานมาก!!!!...

...เพราะเหตุว่า พระธรรมที่ทรงแสดง เป็นวาจาสัจจะ คำจริง ทุกคำ ที่แสดงความจริงของสิ่งที่มีจริง ๆ ซึ่งทุกคนไม่ใช่เชื่อตาม แต่ฟังแล้ว ก็ให้เข้าใจสิ่งที่มีจริง ๆ ขณะที่เข้าใจตามที่ได้ฟังและไตร่ตรองแล้ว นั่นคือ เริ่มเข้าใจที่จะเห็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งต้องอีกนานมาก กว่าปัญญา จะค่อย ๆ เจริญขึ้น จนกระทั่งรู้ว่า แต่ละคำที่ตรัสเป็นคำจริง

เพราะฉะนั้น ก่อนอื่น "ทีละคำ" ขณะนี้ มีสิ่งที่มีจริง ๆ พิสูจน์ได้ "กำลังเห็น" มีจริง ๆ ไม่มีใครสอนให้เข้าใจความจริงของแม้ "เห็น" แม้ "ได้ยิน" แม้ "คิดนึก" แม้ "สุข ทุกข์" ทุกอย่างที่มี ตั้งแต่เกิดจนตาย ไม่เคยรู้ความจริงเลย!!!...

...แต่ว่า พอได้ยินแล้ว ก็เริ่มคิดถึง ความจริงของ "เห็น" ว่า
 ขณะนี้ "เห็น" เกิดเห็น "สิ่งที่ปรากฏให้เห็น" แต่ละคำ ต้อง
 ไตร่ตรอง เห็นประโยชน์ เห็นค่ามหาศาล ที่จะทำให้รู้ว่า กว่าจะ
 บำเพ็ญพระบารมี จนกระทั่งให้เราเริ่มปิติ ที่ได้ฟังว่า
 ขณะนี้พูดถึงสิ่งที่มีจริง ให้เกิดความเข้าใจขึ้น แม้ว่าในชั้น
 การฟังก็เริ่มรู้ว่า ทำไมพระผู้มีพระภาคฯ ตรัสถึงสิ่งที่มีจริง
 ธรรมดา ๆ คนอื่นนี่คิดว่า ทำไมไม่ตรัส สิ่งที่น่าอัศจรรย์
 ไม่เหมือนปกติ เพราะเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั่นคือ ผู้
 ที่ไม่เข้าใจในพระปัญญาคุณ ว่าสิ่งที่มีจริงนี้แหละ เมื่อ
 วานก็เห็น เกิดมาก็เห็น ต่อไปก็เห็น และนอกจาก "เห็น" ก็
 มี "ได้ยิน" มี "คิดนึก" มีสุข มีทุกข์ โดยไม่รู้เลยว่า แท้ที่จริง
 แล้ว เป็นสิ่งที่มีจริง ซึ่งเกิดเมื่อไหร่ ก็จริงเมื่อนั้น แม้เมื่อ
 เกิดแล้ว ก็ไม่ได้ยั่งยืนเลย "เห็น" เกิดขึ้น ดับแล้วก็ไม่เห็น
 ในขณะที่ยอนหลับ ไม่มีเห็น ได้ยินเกิดขึ้น ขณะที่หลับ
 สนิท ก็ไม่มีได้ยิน แล้วสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ที่มี หายไปไหน?
 แล้วก็ไม่ได้กลับมาอีกเลย...

...เพราะฉะนั้น ก็เป็นสิ่งซึ่ง มีประโยชน์ไหม? ที่จะรู้ความจริงว่า ทุกสิ่ง ทุกอย่าง ชั่วคราวมาก เราคิดถึงที่เราเกิดมาในโลกนี้ แล้วก็ต้องจากโลกนี้ไปทุกคน ไม่เว้น แม้พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วประโยชน์ก็คือว่า อยู่ในโลกนี้ ด้วยความเข้าใจอะไรบ้างหรือเปล่า? หรือว่า มีแต่ความติดข้อง แสวงหา เป็นไปตามความต้องการ หรือว่าเป็นไปตามกิเลส ตั้งแต่ต้น โดยไม่รู้ตัวเลย...

...เพราะฉะนั้น ถ้ามีผู้ที่ได้ทรงแสดงความจริงให้ได้เข้าใจจริงๆ ว่า แท้ที่จริง ถ้าไม่มีกรรมอะไร ไม่มีสิ่งที่มีจริง เห็น ได้ยิน เหล่านี้เกิดขึ้น จะมีการเข้าใจว่า "มีเรา" ไหม? จะไปเอา "เรา" มาแต่ไหน? แต่ว่า เพราะมีสิ่งที่มีจริง เหล่านี้ เมื่อเกิดแล้วไม่รู้ แล้วก็เกิดสืบต่อ ตั้งแต่เกิดจนกว่าจะตาย ก็เข้าใจว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิด "เป็นเรา" ทั้งหมด เช่น ขณะนี้ หรือว่า ก่อนที่จะได้ฟังธรรมะ ก็เป็นเราเห็น เราได้ยิน เราคิด เราชอบ เราไม่ชอบ เราสุข เราทุกข์ แต่ถ้าสิ่งต่างๆ เหล่านั้นไม่เกิด จะมีเราได้อย่างไร? และสิ่งเหล่านั้นที่เกิด ก็ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของ

ใครเลย ทั้งสิ้น แม้พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ไม่สามารถที่จะ
จะบันดาลให้ "เห็น" เกิดขึ้น ให้ "ได้ยิน" เกิดขึ้น แต่ทรง
แสดงความจริงว่า "เห็น" ขณะนี้ ถ้าไม่มีตา เราพูดง่าย ๆ
แต่ก็หมายความว่าถึงรูป ที่สามารถที่จะกระทบกับสิ่งที่
กำลังปรากฏ แล้วก็มีธาตุที่เห็น เกิดขึ้นเห็น แล้วก็ดับไป
ชั่วหนึ่งขณะที่แสนสั้น แล้วไม่มีอีกเลย...

...แต่จากการเห็นแล้วไม่รู้ความจริง ก็ปรากฏว่า ยึดถือใน
"เห็น" และ "สิ่งที่ปรากฏ" ให้เห็น ว่าเป็น "เราเห็น" เวลา
นี้เป็นเราเห็น และเห็นสิ่งที่ปรากฏทางตา เป็นสิ่งหนึ่งสิ่งใด
ซึ่งความจริง จริง ๆ เพียงปรากฏให้เห็นได้ หลับตาแล้ว
เราคิดว่ามีคนในห้องนี้มาก หลับตาแล้วหายไปไหนหมด?
ไม่มีเลย!! เพราะว่า สิ่งที่ปรากฏให้เห็น ขณะที่หลับตา
ไม่ได้ปรากฏ...

...เพราะฉะนั้น ขณะนี้ก็มีสิ่งที่เราไม่รู้ และหลงยึดถือกัน
มากมาย จนกว่าจะรู้ว่า สามารถเข้าใจถูก เกิดมาแล้ว ก็
สามารถรู้ความจริงว่า แค่เกิดมา แล้วก็จากโลกนี้ไป ไม่มี
อะไรเหลือ!! ไม่มีอะไรที่จะติดตามไปได้เลยสักอย่างเดียว
ร่างกายซึ่งยึดถือว่าเป็นเรา ใกล้เคียงที่สุด ไม่ใช่ร่างกายคน
อื่น แต่ร่างกายที่เคยยึดถือว่าเป็นเรา ตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า
ไม่ได้ติดตามไปเลย ทันทีที่ตาย หมายความว่า จิตขณะ
สุดท้าย ชาติรู้ไม่เกิดที่รูปนั้นอีกต่อไป รูปนี้มีค่าอะไรหรือ
เปล่า? เดินได้ไหม? พุดได้ไหม? ของเราจริง ๆ หรือเปล่า?
ของเรา ก็ต้องตามไป แต่ไม่ใช่เลย!!!...

...เพราะฉะนั้น ไม่ต้องไปคิดถึง ช่วงขณะที่ต้องตาย แต่แม้
เดี๋ยวนี้ ก็เป็นอย่างนั้น!! เพราะฉะนั้น การที่มีโอกาสได้ฟัง
ความจริงของสิ่งที่มีจริง ที่ละเล็ก ที่ละน้อย ก็จะเป็นผู้ที่
นับถือพระพุทธศาสนา คือ คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้า ด้วยความเคารพที่รู้ว่า ไม่มีผู้ใดในโลกหรือใน
จักรวาลที่จะสามารถให้ความเข้าใจที่ถูกต้องได้!!! แต่ว่า

ต้องเป็นผู้ที่ละเอียดมาก แล้วก็เริ่มได้ยิน ได้ฟัง คำแรก คือ "ธรรมะ" หมายความว่าสิ่งที่มีจริง คนไทยก็ใช้คำนี้มาก แล้วก็ใช้อีกหลาย ๆ คำ ในภาษาบาลี ซึ่งเป็นภาษามคธี ซึ่งสืบทอดพระศาสนา รักษาดำรงไว้ซึ่งพระธรรม แต่ว่า ไม่ได้ศึกษาโดยละเอียด ก็เข้าใจผิดกันมากทีเดียว...

...เพราะฉะนั้น การศึกษาธรรมะ ต้องรู้ว่า เป็นสิ่งที่ละเอียด เป็นคำสอนของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ต้องพิจารณา ไตร่ตรอง จนเป็นความเข้าใจของเราเอง "ที่ละคำ" จะทำให้สามารถที่จะเข้าใจยิ่งขึ้น แล้วก็ไม่ได้สับสนต่อไปนี้ก็รู้ว่า ธรรมะมีจริง หมายความว่า สิ่งที่มีจริง ไม่ต้องเรียกชื่ออะไรเลย ก็มี "เห็น" มีแล้ว "ได้ยิน" มีแล้ว สิ่งที่มีจริงทั้งหมด ชื่ออะไร? ชื่อคุณอรรณ หรือเปล่า? "เห็น" ชื่อคุณอรรณหรือเปล่า? หรือ "ได้ยิน" ชื่อคุณกนกวรรณ หรือเปล่า? หรือ "คิดนึก" ชื่อคุณปริญาหรือเปล่า? ไม่มีชื่อ!! แต่เป็นธรรมะ ทั้งหมด!!!...

...แต่ธรรมะ หลากหลายจริง ๆ เพราะเหตุว่า ธรรมะที่เกิดขึ้น แล้วดับขณะนี้ ไม่ได้กลับมาอีกเลย ไม่มีทางที่จะกลับมาอีกได้!! เพราะฉะนั้น ก็เป็นแต่ละหนึ่ง ซึ่งภาษาบาลีใช้คำว่า ชันธ์ หมายความว่า สิ่งที่มีจริงที่เกิดขึ้นแล้วดับ คือ สิ่งที่มีจริงหนึ่ง คือ ชันธ์ แล้วแต่จะเป็นอะไร ก็เป็น หนึ่ง หนึ่ง หนึ่ง เพราะฉะนั้น สิ่งปรากฏขณะนี้ เช่น "เสียง" เสียงเมื่อกัณนี้ ได้ยินแล้ว ดับแล้ว เป็น หนึ่ง เพราะฉะนั้น "เสียง" เป็น "ชันธ์หนึ่ง" คือ สิ่งที่มีจริง หนึ่ง เพราะฉะนั้น สิ่งที่มีจริง เป็นหนึ่ง หนึ่ง หนึ่ง แต่ว่า หลากหลายมาก จนต้องประมวล รวบรวม ให้เข้าใจ ตามประเภทของธรรมะว่า สิ่งที่มีจริง ถ้าแยกโดยประเภทใหญ่ ๆ จริง ๆ ก็คือว่า สิ่งที่มีจริง แต่ไม่สามารถจะรู้อะไรได้เลย "แข็ง" มีจริง ๆ แล้วพระผู้มีพระภาคฯ ตรัสเรื่องแข็ง "แข็ง" สำคัญนักหรือ? ถ้าไม่ได้ฟังธรรมะต่อไป ก็คิดว่า คนอื่น เขาพูดเรื่องอื่น ใหญ่ ๆ โต ๆ ค่ายาก ๆ แล้วนี่พูดถึง "แข็ง" ก็ "แข็ง" มีจริง ๆ เหมือน "เห็น" มีจริง ๆ เหมือน "คิด" มีจริง ๆ เหมือน "เสียง" มีจริง ๆ แต่สิ่งที่มีจริงทุกอย่าง สิ้นมาก ปรากฏแล้วก็หมดไป แล้วก็ไม่ได้กลับมาอีก...

...เพราะฉะนั้น วันหนึ่ง วันหนึ่ง ที่จะกล่าวว่า วันนี้ เป็น
อย่างไร? ขาแข็ง มือแข็ง หรือเปล่า? เดินได้ไหม? ก็
กล่าวถึงสภาพธรรมะที่มีจริง แต่เข้าใจว่าเป็นขา เป็นแขน
เป็นมือ แต่ลักษณะแท้จริง ก็คือ ธรรมะอย่างหนึ่ง ไม่ว่าที่
ไหน แข็งเป็นแข็ง แต่ละคำที่ฟัง ต้องเป็นอย่างนั้น เปลี่ยน
ไม่ได้เลย เช่น "เห็น" เป็น "เห็น" เห็นจะเป็นคน เห็นจะเป็น
แมว เห็นจะเป็นนก เห็นจะเป็นเทวดา เห็นจะเป็นพรหม
ได้ไหม? เพราะเห็นเกิดขึ้นเห็นแล้วดับ ไม่ว่าที่ไหน
ทั้งสิ้น เพราะฉะนั้น เปลี่ยนลักษณะของธรรมะซึ่งมีจริง
คือ เห็น เกิดขึ้นเป็นเห็น ไม่ได้เลย...

...การศึกษาธรรมะ ก็เพื่อให้รู้ความจริงว่า แท้ที่จริงแล้ว
ไม่มีสิ่งใดที่เที่ยง ยั่งยืน ที่จะยึดถือว่า เป็นเรา ตัวเรา หรือ
ว่า ของเรา หรือว่า สิ่งหนึ่งสิ่งใดที่มั่นคง เป็นแต่เพียง

สภาพธรรมะที่มีจริง แต่ละหนึ่ง ซึ่งสามารถที่จะรู้ลักษณะ
ของธรรมะแต่ละหนึ่ง ก็สามารถที่จะเข้าใจพระธรรมที่
ทรงแสดง ว่าแท้ที่จริงแล้ว ไม่มีใคร แต่มีธรรมะ เพราะ
เหตุว่า ถ้าไม่มีธรรมะ ก็จะมีใคร หรือมีสิ่งหนึ่งสิ่งใด ไม่ได้
เลย

เพราะฉะนั้น ที่ถูกแล้ว ก็ควรที่จะเข้าใจความจริงของ
ธรรมะ ฟังแล้ว เข้าใจอย่างนี้หรือเปล่า? ประโยชน์อย่าง
ยิ่ง คือ เริ่มเข้าใจ สิ่งซึ่ง เราารู้สึกว่า เหมือนธรรมดา ใครก็
พูดได้ แต่ว่า เข้าใจความจริงและความลึกซึ้ง หรือเปล่า?
ว่าขณะนี้ สิ่งที่มีเดี๋ยวนี้ เกิดแล้วดับ ทั้งนั้น ไม่เว้นเลย!!!!...

...เพราะฉะนั้น ปัญญาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต้อง
ต่างกับปัญญาของคนอื่น แต่ว่า ผู้ที่ได้ฟังพระธรรม
สามารถที่จะค่อย ๆ เข้าใจขึ้น ละคลาย การที่เคยยึดถือ
สภาพธรรมะ ว่าเป็นสิ่งที่เที่ยง เพราะอะไร? ไม่เห็นอะไร
เกิดดับเวลานี้เลย เพราะเหตุว่า สภาพธรรมะที่เกิดดับ
เร็วมาก เกิดดับ จนไม่ปรากฏว่าเกิดดับ เหมือนเที่ยงอยู่
ตลอดเวลา ถ้าเกิดดับช้า ๆ ก็เห็น ว่านี่เกิด และนั่นดับ แต่
เพราะความเร็วอย่างยิ่ง แต่เพราะปัญญาที่สามารถจะรู้
ความจริงของสภาพธรรมะแต่ละหนึ่ง ว่าไม่ใช่สภาพ

ธรรมะอย่างเดียวกัน แม้สิ่งที่ปรากฏ เหมือนหนึ่ง แต่ความจริง ก็มีสภาพธรรมะ ซึ่งเกิดพร้อมกัน ดับพร้อมกัน อาศัยกันและกันเกิด เพื่อที่จะให้รู้ว่า คำสอนทุกคำ ไม่มีใครสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่นได้ เพราะเหตุว่า เป็นความจริงถึงที่สุด เพราะฉะนั้น ก่อนอื่น เริ่มที่จะรู้จักพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยการรู้ว่าพระองค์ทรงแสดงความจริง ซึ่งใช้คำว่า ธรรมะ ที่มีอยู่ ละเอียดขึ้น ละเอียดขึ้น...

กราบเท้าบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
 ขอบพระคุณและขออนุโมทนาในกุศลศรัทธา
 ของ คุณสัมพันธ์และคุณนวรรณ์ พงษ์พรรณากุล และครอบครัว
 และขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุก ๆ ท่านครับ

